



JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi



ISSN:2459-1149

Article Type
Research Article

Received / Makale Geliş
20.07.2020

Published / Yayımlanma
15.09.2020

<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2034>

Öğr. Gör. Ahmet Cihat ARI
Yozgat Bozok Üniversitesi, Akdağmadeni MYO, Mimari Restorasyon Programı, Yozgat / TÜRKİYE

Doç. Dr. Murat ORAL
Konya Teknik Üniversitesi, Mim. ve Tasarım Fakültesi, Konya/ TÜRKİYE

Citation: Ari, A.C. & Oral, M. (2020). Kültürel şemanın mimarlık eğitiminde tasarım sürecine etkisinin Selçuk Üniversitesi Mimarlık Bölümünde araştırılması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(59), 2637-2650.

KÜLTÜREL ŞEMANIN MİMARLIK EĞİTİMİNDE TASARIM SÜRECİNE ETKİSİNİN SELÇUK ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK BÖLÜMÜNDE ARAŞTIRILMASI¹

ÖZET

Mimarlık eğitiminde geleceğin mimarları yetiştirilmektedir. Bu eğitim sürecinde mimari tasarımı etkileyen faktörler bulunmaktadır. Bireylerin sahip oldukları kültürler mimari tasarım sürecine yansımaktadır. Öğrencinin sahip olduğu kültür, tasarım sürecini etkilemektedir. Tasarım sürecindeki bu değişimde stüdyo yürütücüsüyle öğrencisi arasındaki ilişki önemli olmaktadır. Bu çalışmada, kültürel şemanın bireyin mimarlık eğitiminde tasarım sürecine etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Kültürel şemanın tasarım sürecine etkisini incelemek için alan çalışması yapılmıştır. Alan çalışmasında Selçuk Üniversitesi mimarlık bölümü birinci sınıf öğrencileri üzerinde anket yöntemi kullanılmıştır. Bu anket çalışmasında katılan öğrenciler hakkında bilgi edinmeye yönelik sorular sorulmuştur. Ayrıca katılımcılara mevcut durumda ailesiyle yaşadığı evin çizimi ve hayalinde oturmak istediği evin çizimi istenmiştir. Yapılan bu anket ve çizim çalışmalarının sonuçlarına göre, öğrencilerin mevcut durumda ailesiyle yaşadığı ev ile hayalindeki eve benzerlik gösterdiği belirlenmiştir. Tasarım açısından bu benzerliği öğrencinin günlük rutin yaptığı aktiviteleri ve alışkanlıkları hayalinde oturmak istediği evde de istemesi etkisi olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Kültürel Şema, Tasarım, Mimarlık Eğitimi

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF CULTURAL SCHEMES ON THE DESIGN PROCESS IN ARCHITECTURE EDUCATION IN SELJUK UNIVERSITY DEPARTMENT OF ARCHITECTURE

ABSTRACT

Architects of the future are trained in architectural education. There are factors affecting architectural design in this training process. The cultures of individuals are reflected in the architectural design process. The culture of the student affects the design process. In this change in the design process, the relationship between the studio manager and his student is important. In this study, it is aimed to investigate the effect of the cultural scheme on the design process of an individual in architectural education. A field study was conducted to examine the effect of the cultural scheme on the design process. In the field study, the survey method was used in the first-year students of Selçuk University, Department of Architecture. In this survey study, questions were asked to obtain information about the students participating. In addition, the participants were asked to draw the house where they currently live with their family and the house they want to live in. According to the results of these surveys and drawing studies, it was determined that the house where the students lived with their family in the present situation resembles the house they dream of. In terms of design, this similarity was influenced by the fact that the student wants the activities and habits he does his daily routine at home in his dreams.

Keywords: Culture, Cultural Scheme, Design, Architectural Education

¹ Bu makale Doç. Dr. Murat ORAL tarafından danışmanlığı yapılan Selçuk Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü Fen Bilimleri Enstitüsü'nde yapılmış Ahmet Cihat ARI'nın "Mimari Tasarım Eğitiminde Kültürel Şemanın Etkisi: Selçuk Üniversitesi Mimarlık Bölümü Örneği" başlıklı Yüksek Lisans Tezinden türetilmiştir.

1. GİRİŞ

Mimaride farklı formda ve tasarımlarda yapılar yapılabilmektedir. Kültür, yapıların tasarımında çeşitliliğin sağlanmasında etkili faktörler arasında yer almaktadır. Milletlerin sahip oldukları farklı kültürler yapıların tasarımlarına yansımaktadır. Örneğin Türk ve Japon mimarisinde kültürel farklılık yapılan tasarımları etkilemiştir. Türk evinin pencereleri az sayıda ve boyutları küçük tutulmuştur. Türk evinin bu şekilde tasarlanmasında dini inanç ve mahremiyetin etkisi olmuştur. Ayrıca bu yapıların tasarlanmasında insanların ihtiyaçları göz önüne alınmıştır (Şekil 1 ve 2).



Şekil 1. Japon Mimarisine Özgü Konut Örneği
(URL-1)



Şekil 2. Türk Mimarisine Özgü Konut Örneği
(URL-2)

Mimari tasarım eğitimiyle, öğrencinin sahip olduğu kültürü şekillenmekte ve bu da zengin tasarım yapılabilmesine imkân sağlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin farklı şehirlerden gelmesi mimari tasarımda çeşitliliği arttıran faktörler arasında yer almaktadır. Öğrencinin tasarımının şekillenmesinde stüdyo yürütücüsü etkili olmaktadır. Stüdyo yürütücüsü, öğrenciye tasarım bilgisinin aktarılmasında ve öğrencinin de bu bilgileri algılayıp değerlendirmesinde yardımcı olmaktadır. Bu nedenle farklı kültüre sahip öğrencilerin yaptıkları, tasarımlarına yansımaktadır. Bu çalışma kapsamında öğrencinin sahip olduğu kültürün mimari tasarım sürecindeki rolü araştırılmıştır. Mimari tasarım eğitimiyle öğrencinin sahip olduğu kültürel şemasındaki değişimi değerlendirilmiştir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın kavramsal çerçevesi kapsamında kültürün tanımı ve kültürel şema kavramı açıklanmıştır. Bireyin farklı kültüre sahip olmasının, mimari tasarım sürecine etkisi incelenmiştir. Ayrıca bireyin sahip olduğu kültürel şemanın tasarım sürecine etkisi literatür incelemesi yapılarak araştırılmıştır.

2.1. Kültürün Tanımı

Kültürün tanımı üzerine araştırmacıların yapmış oldukları farklı açıklamalar bulunmaktadır. Bu konuda yapılan araştırmaların bazıları şunlardır: Taylor'a (1958: 1) göre kültür, toplumun bir üyesi olan bireylerin edindikleri bilgi, ahlak, inanç, sanat, gelenekler, görenekler gibi alışkanlıkları ve yetenekleri içine alan değerler bütünü olarak tanımlamıştır. Kroeber ve Kluckhohn (1952: 181) yaptığı araştırmada, kültürün oluşumunda geleneksel fikirlerin bir sonraki nesile aktarılan davranışların etkili olduğunu belirtmiştir. Brislin (1990: 10) çalışmasında, kültürü, bireylerin yaşanan olaylara karşı gösterdiği davranış biçimlerinin toplumların birbirinden farklı olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca kültürün toplumda davranış biçimi kazanılmasında bireylerin sonraki kuşaklara aktarılmasını benimsemesini sağlamıştır. Kültürün, bir sonraki kuşağa aktarılması, toplumda oluşan gelenek ve göreneklerin unutulmasını önlemektedir. Schwartz (2009: 128), kültürün soyut bir kavram olduğunu ve bireylerin sosyal yaşam içinde birbiriyle etkileşim halindeyken geliştiğini ifade etmiştir. Bireylerin, sosyal yaşamında meydana gelen bu etkileşim, toplumların kültüründe zaman içindeki değişimler bazı kültürlerin silinip yok

olmasına neden olmuştur. Cole ve Parker (2011: 135) çalışmasında, kültürün dinamik ve değişen yönünü şu şekilde açıklamıştır: Kültür, bir önceki nesillerin yarattığı eserlerin, sonraki bireyler tarafından bilgide yaşanan değişim neticesinde geliştirilmiştir.

Yukarıda verilen kültürün tanımı ile ilgili yapılan çalışmalara göre kültür şu şekilde tanımlanabilir: Kültür, toplumların davranış biçimlerini, düşüncesini ve alışkanlıklarını, sonraki kuşaklara iletmede kullanılan araçlar bütünüdür.

2.2. Kültürel Şemanın Tasarım Sürecine Etkisi

Kültürel şemanın tanımını ve açıklamasını ilk olarak Roger Keesing tarafından yapılmıştır. Keesing (1987: 370) çalışmasında, kültürel şama kavramı yerine halk şemaları adını kullanmış ve bu kavram daha sonra yapılan çalışmalarda kültürel şema ismini almıştır. Roger Keesing yaptığı çalışmada, kültürel şema kavramını şu şekilde belirlemiştir: Kültürel şemalar, dünyadaki kültürel bilgiyi kullanmayı sağlayan bir dizi çalışma stratejisidir (Keesing, 1987: 370). Kültürel şemanın tanımını diğer araştırmacılar şu şekilde ifade etmiştir: Holland ve Quinn (1987: 4) yaptığı araştırmada, kültürel şemaları bireylerin olayları anlamlandırmasında toplumun üyeleri tarafından paylaşılan davranışlar olarak tanımlamıştır. Nisbett ve Norenzayan (2002: 5-6) çalışmasında, kültürel şemaları, bireylerin yaşam alanı içerisinde deneyimlerini yöneten bir grubun anlam sistemini oluşturan şema kalıpları olarak tanımlamıştır. Lawrence-Zuniga (1997: 49) yaptığı çalışmada, bireyin sahip olduğu kültürel şemaların, bir sonraki nesile aktarılmasında inanç, fikir, düşünce ve davranış özelliklerinin düzenlenmesini sağladığını açıklamıştır. Bireyin sahip olduğu kültürel şemasının değişiminde, kişinin bulunduğu çevrenin, önemli bir faktör olduğu sonucuna varmıştır (Lawrence-Zuniga, 1997: 49). Ketizmen Önal'ın (2010: 25) çalışmasında, kültürel şemaların oluşumunda, bireyin sahip olduğu kültürün zihinsel süreç içerisinde değerlendirmesi ile birlikte kişinin davranışlarına yansıdığını ifade etmiştir. Ayrıca bu davranışlar kişinin sahip olduğu kültürün mekânsal davranışını kapsamıştır (Şekil 3).



Şekil 3. Kültürel Şemanın Etkileşim Sistemi (Ketizmen Önal, 2010: 25)

Shore, kültürel şemaları yerleşik modeller ve kültürel-zihinsel modeller olarak iki gruba ayırmıştır. Yerleşik modeller, kültürün dışsal ve kamusal ifadeleridir. Kültürel-zihinsel modeller ise kültürün zihindeki bilişsel yapılarıdır. Yerleşik modeller ile kültürel-zihinsel modeller arasında bir etkileşim vardır. Toplumlardaki bireyler, yerleşik modelleri, yaşayış biçimleri ise zihinsel modelleri oluştururlar. Kültürel şemaları, bireyler günlük yaşamlarındaki bilginin işlenmesinde ve topladıkları bu bilgileri anlayıp yorumlanmasında kullanmaktadır. Ayrıca kültürel şemalar, bireylere yeni deneyimlerini, bilişsel modellerle anlamlandırılmasını sağlamaktadır (1996: 44-52).

Kültürel şemalar, bir grubun üyeleri arasında, bireyin iletişimde kullandığı, bilgiyi içeren bilişsel ve kişinin sahip olduğu kültürü ile ilgili algısal ve kavramsal bilgiyi depolayan kavramsal strüktürlerdir. Bu strüktürler, bireyin tasarım bilgisinin kullandığı yerdir. Bu nedenle kültürel şemadan ayrı bir tasarım bilgisinden söz etmek zordur (Ketizmen Önal, 2011: 160).

3. ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

Mimarlık eğitimde kültürel şemanın tasarıma etkisini araştırmak için anket yapılmıştır. Anket çalışması, Selçuk Üniversitesi mimarlık bölümü birinci sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Araştırmaya farklı özellikleri alt sayılarda temsil eden 28 öğrenci seçilmiştir. Çalışmaya katılanlar hakkında bilgi sağlamak için öğrenci bilgi formu uygulaması yapılmıştır (Ayyıldız Potur, 2007: 200). Ayrıca çalışmaya katılan öğrencilere eskiz çizimi uygulanmıştır (Ketizmen Önal, 2010: 207).

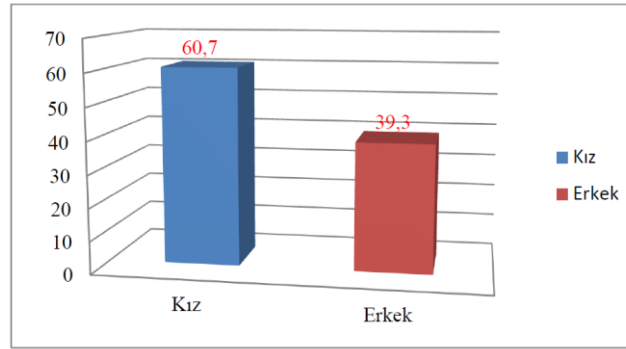
Öğrenci bilgi formu uygulamasında; öğrencileri tanımaya yönelik sorular sorulmuştur. Bu sorularla öğrencinin yaşadığı yer, yaşı, anne ve babasının eğitim, cinsiyeti, uyruğu ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Bu formdaki sorularla ilgili öğrencilerin yaşam şekli ve özellikleri hakkında bilgiye ulaşılmıştır.

Eskiz çizimi uygulamasında; katılımcılara, şu anda ailelerinin oturduğu ev ile hayalindeki evi çizmeleri istenmiştir. Bu uygulamada, öğrencilere ait kültürel şemanın tasarımına yansımaları incelenmiştir.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

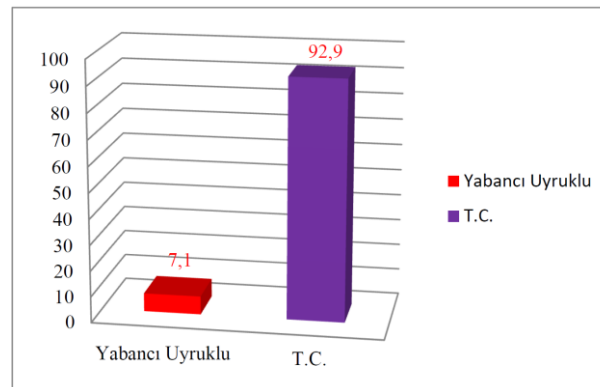
4.1. Öğrenci Bilgi Formu Uygulaması

Öğrenci bilgi formu uygulamasındaki sonuçların yüzdesi şu şekildedir: Çalışmaya 28 öğrenci katılmıştır. Ankete katılanların % 39,3'ü erkek % 60,7'si bayandır (Şekil 4).



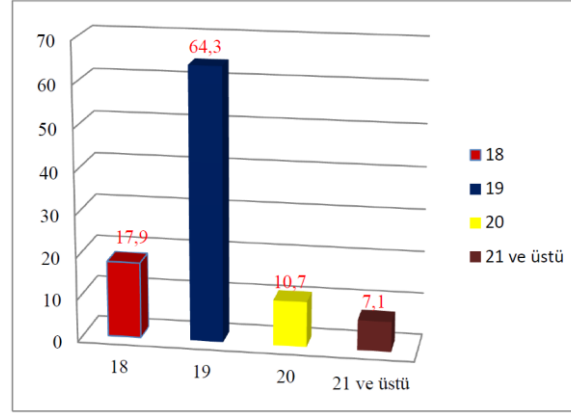
Şekil 4. Birinci Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Katılımcıların % 92,8'i Türkiye Cumhuriyeti % 7,1'nin ise yabancı uyruklu olduğu tespit edilmiştir (Şekil 5).



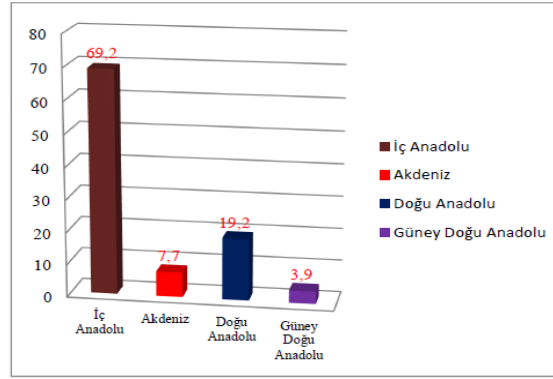
Şekil 5. Birinci Sınıf Öğrencilerinin Uyruk Dağılımı

Ankete katılanların yaş durumları % 7,1'i 21 yaş ve üstü, % 10,7'si 20 yaşında, % 64,3'ü 19 yaşında, % 17,9'nun 18 yaşında olduğu belirlenmiştir (Şekil 6).



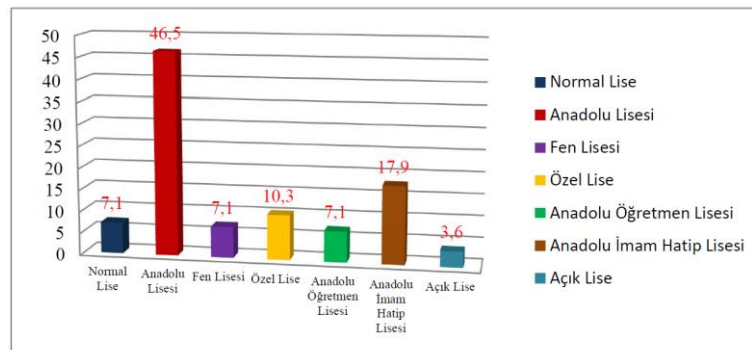
Şekil 6. Birinci Sınıf Öğrencilerinin Yaş Değişkenine Göre Dağılımı

Selçuk Üniversitesi mimarlık bölümüne katılımcıların % 3,9'u Güney Doğu Anadolu, % 7,7'si Akdeniz, % 19,2'sinin Doğu Anadolu, % 69,2'sinin İç Anadolu Bölgesi'nden olduğu gözlemlenmiştir.



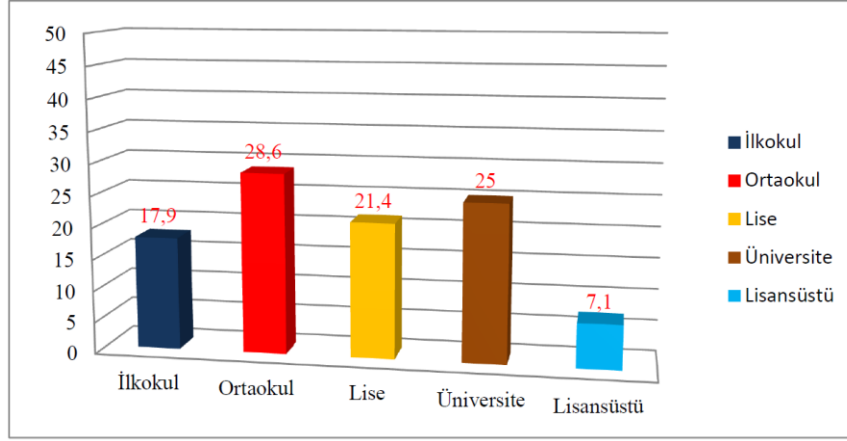
Şekil 7. Birinci Sınıf Öğrencilerinin Memleket Dağılımı

Katılımcıların % 3,6'sının Açık Lise, % 7,1'in Fen Lisesi, Anadolu Öğretmen Lisesi ve Normal Lise, % 10,3'nün Özel Lise, % 17,9'nun Anadolu İmam Hatip Lisesi % 46,5'nin Anadolu Lisesi çıkışlı olduğu görülmüştür (Şekil 8).

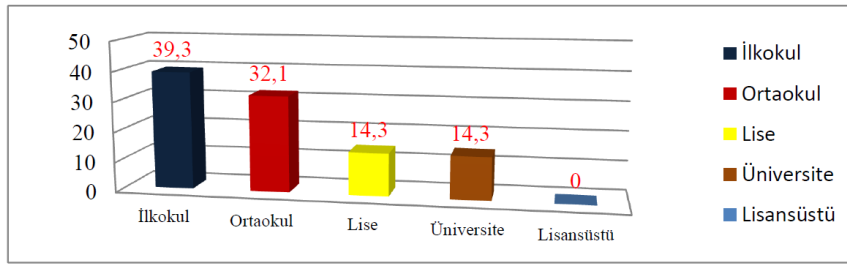


Şekil 8. Birinci Sınıf Öğrencilerinin Mezun Olunan Okul Türüne Göre Dağılımı

Katılımcıların baba eğitim seviyesinin % 7,1'nin Lisansüstü, %17,9'nun ilkökul, % 21,4'nün lise, % 25'nin üniversite, % 28,6'sının ortaokul düzeyinde (Şekil 9); anne eğitim seviyesinin ise % 14,3'nün Lise ve Üniversite, % 32,1'nin ortaokul, % 39,3'nün ilkökul düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Şekil 10).



Şekil 9. Birinci Sınıf Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumu



Şekil 10. Birinci Sınıf Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumu

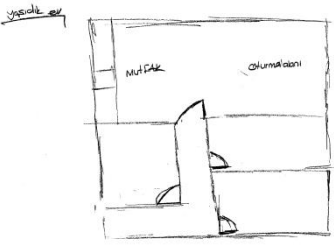
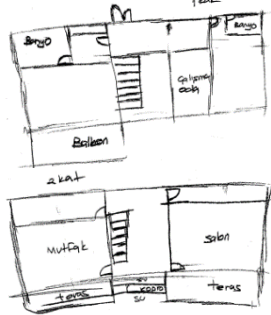
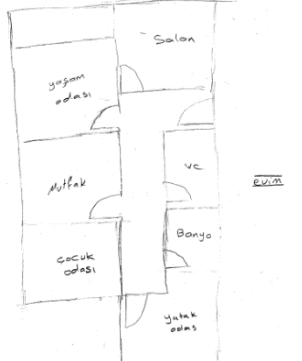
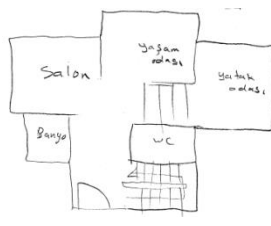
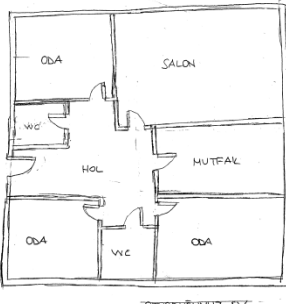
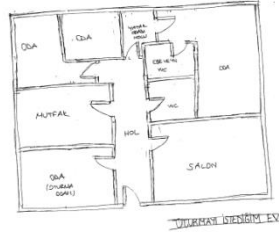
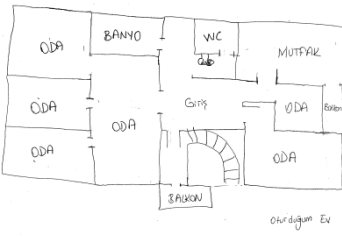
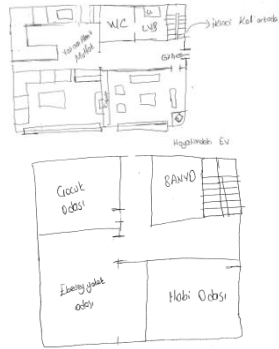
4.2. Eskiz Çizimi Uygulaması

Bu uygulamada öğrencilere ailelerinin yaşadığı ev ile hayalindeki evi tasarımlarını istenmiştir. Eskiz çizimi uygulamasında, öğrencilere ait kültürel şamanın, yapacağı tasarıma yansımaları incelenmiştir. Bu uygulama Çizelge 1’de görüldüğü gibi değerlendirilmiştir.

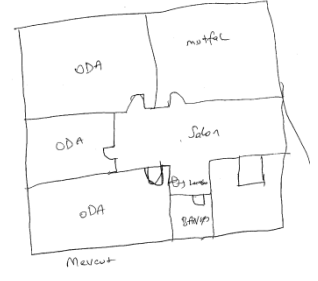
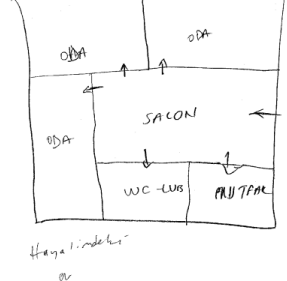
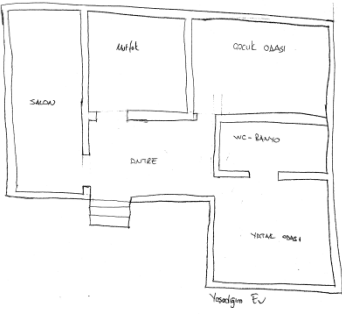
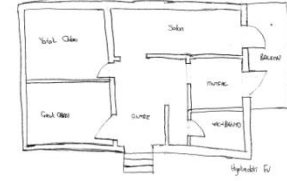
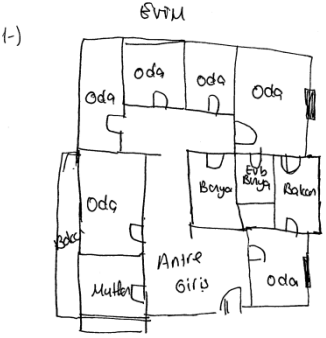

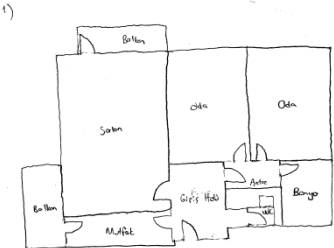
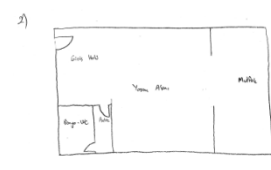
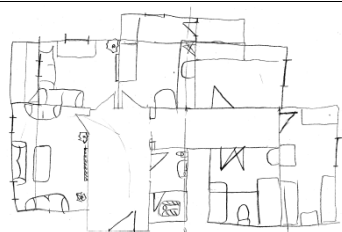
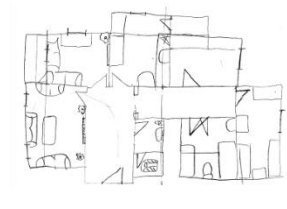
Çizelge 1. Katılımcıların Eskiz Çizimi Uygulamasında Yaptıkları Çizimler ve Bu Çizimlerin Değerlendirilmesi

No	Ailesiyle yaşadığı evin eskiz çizimi	Çizimin Değerlendirilmesi	Hayalindeki evin tasarımı	Çizimin Değerlendirilmesi
1		Katılımcının evinin, odaların birbiriyle bağlantısı sağlanmasında kullanılan koridorun uzunluğu dikkat çekmektedir.		Tasarım, biçimsel açıdan ailesiyle yaşadığı eve benzemiştir.
2		Odaların birbiriyle ilişkisi, uzun koridor geçilerek sağlanmıştır.		Katılımcı ailesiyle oturduğu eve benzer bir plan çizimi yapmıştır.

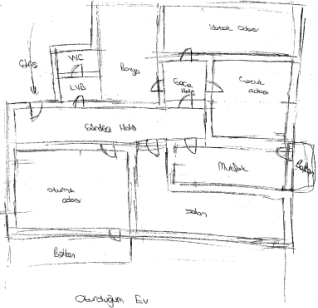
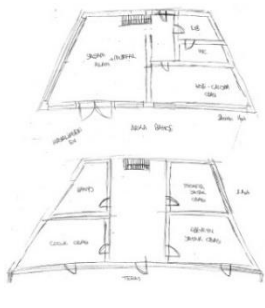
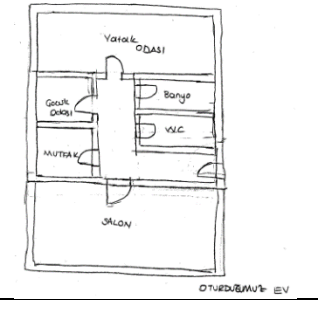
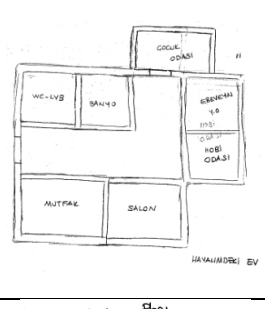
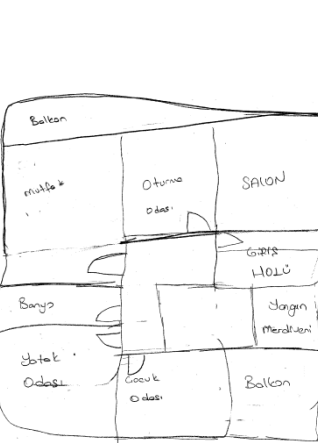
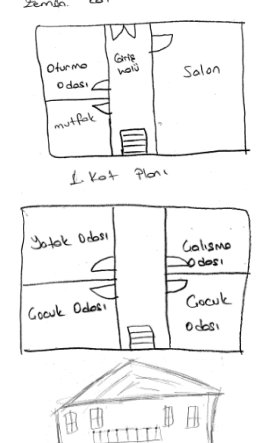
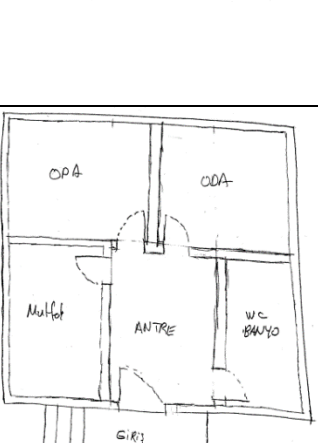
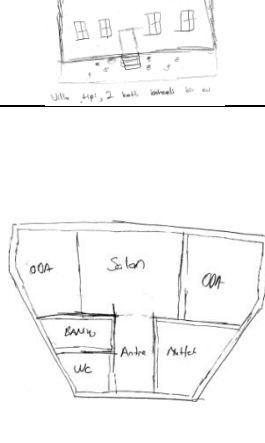
Çizelge 1. Katılımcıların Eskiz Çizimi Uygulamasında Yaptıkları Çizimler ve Bu Çizimlerin Değerlendirilmesi
(Devamı)

No	Ailesiyle yaşadığı evin eskiz çizimi	Çizimin Değerlendirilmesi	Hayalindeki evin tasarımı	Çizimin Değerlendirilmesi
3		Mutfak ve oturma odası yapının giriş bölümünden uzaktadır.		Katılımcı iki katlı bir yapı tasarlamıştır. 2. katta tasarlanan oda, mutfak ve salon yapının giriş bölümünden uzaktadır.
4		Salon, mutfak, wc ve oturma odalarının yapının giriş bölümüyle irtibatı sağlanmıştır.		Banyo ve yatak odası günlük kullanım alanı içerisinde tasarlanmıştır.
5		Yatak odası ve banyo bölümü yapının giriş kısmının yakınındadır.		Katılımcının plan tasarımı, biçimsel açıdan ailesiyle yaşadığı eve benzemiştir.
6		Yatak odalarının birbiriyle bağlantısı sağlanmamıştır. Mutfak ve oturma odası gibi günlük kullanım alanları yapının giriş kısmına uzaktadır.		Katılımcı iki katlı ev tasarımı yapmıştır. 2. katta tasarlanan oda, mutfak ve salon yapının giriş bölümünden uzaktadır.

Çizelge 1. Katılımcıların Eskiz Çizimi Uygulamasında Yaptıkları Çizimler ve Bu Çizimlerin Değerlendirilmesi (Devamı)

No	Ailesiyle yaşadığı evin eskiz çizimi	Çizimin Değerlendirilmesi	Hayalindeki evin tasarımı	Çizimin Değerlendirilmesi
12		Mutfak, salon ve oturma odaları ile yatak odalarının aynı alanda olduğu görülmüştür.		Tasarım biçimsel açıdan ailesiyle yaşadığı eve benzemiştir.
13		Salon, mutfak ve oturma odası gibi günlük kullanım alanlarının, giriş bölümüyle irtibatı sağlanmıştır.		Katılımcının plan çizimi, ailesiyle oturduğu eve benzemektedir.
14		Odaların birbiriyle bağlantısı sağlanamamıştır. Yatak odalarını günlük kullanım alanından ayırmıştır.		Yapılan plan tasarımında salon ve mutfak aynı mekân içinde tasarlanmış ve odaların tasarımı ailesiyle yaşadığı eve benzemiştir.
15		Mutfak, salon ve oturma odaları gibi günlük kullanım alanları girişin yakınındadır.		Katılımcı, yaptığı planda, mutfak ve yaşam alanını aynı mekânın içinde tasarlamıştır.
16		Odaların birbiriyle bağlantısı uzun bir koridordan geçilerek sağlanmaktadır.		Yapılan planın çizimi ailesiyle oturduğu evin tasarımına benzemiştir.

Çizelge 1. Katılımcıların Eskiz Çizimi Uygulamasında Yaptıkları Çizimler ve Bu Çizimlerin Değerlendirilmesi (Devamı)

No	Ailesiyle yaşadığı evin eskiz çizimi	Çizimin Değerlendirilmesi	Hayalindeki evin tasarımı	Çizimin Değerlendirilmesi
17		Mutfak, wc, oturma odası gibi günlük kullanım alanlarının giriş ile irtibatı sağlanmıştır.		Katılımcının yaptığı planın tasarımında mutfak ve salon aynı mekânın içindedir.
18		Mutfak, salon ve oturma odası gibi günlük kullanım alanlarının, yatak odalarından ayrıldığı görülmüştür.		Katılımcı, yaptığı planın tasarımında, koridor uzunluğu ve yatak odaları ile günlük kullanım alanlarını ayırmamıştır.
19		Mutfak, salon, wc, oturma odası gibi günlük kullanılan alanların yapının giriş bölümüyle irtibatı sağlanmış ve bu alanın yatak odalarından ayrıldığı görülmüştür.		Katılımcının, yaptığı planın tasarımında, giriş bölümüyle günlük kullanılan alanın irtibatı sağlanmış ve bu bölümü yatak odalarından ayırmıştır. Ayrıca yapılan bu planın tasarımı katılımcının ailesiyle oturduğu eve benzemiştir.
20		Yatak odalarının günlük kullanım alanlarıyla ayrıldığı görülmektedir. Odalar arasında birbirine bağlantı sağlanamamaktadır.		Katılımcının, yaptığı planın tasarımında, odalar birbiriyle ilişkili değildir. Ayrıca bu tasarım biçimsel açıdan katılımcının ailesiyle oturduğu eve benzemiştir.

Çizelge 1. Katılımcıların Eskiz Çizimi Uygulamasında Yaptıkları Çizimler ve Bu Çizimlerin Değerlendirilmesi (Devamı)

No	Ailesiyle yaşadığı evin eskiz çizimi	Çizimin Değerlendirilmesi	Hayalindeki evin tasarımı	Çizimin Değerlendirilmesi
21		Odalar arasında bağlantıyı sağlamada uzun bir koridor geçilmektedir.		Yapılan tasarımda, odalar arasında bağlantıyı sağlamada koridor uzunluğu ve plan şeması katılımcının ailesiyle oturduğu eve benzemektedir.
22		Mutfak, salon ve oturma odasının yapının giriş bölümüyle irtibatı sağlanamamıştır. Ayrıca bu çizimde yatak odalarının günlük kullanım alanından ayrılmadığı görülmektedir.		Katılımcının, yaptığı tasarımda, odalar arasında bağlantı sağlanamamıştır.
23		Odalar arasında bağlantının sağlanmasında koridorun uzunluğu dikkat çekmektedir. Ayrıca yatak odaları ile günlük kullanım alanlarının birbirinden ayrıldığı görülmektedir.		Katılımcının, yaptığı planın tasarımı, biçimsel açıdan ailesiyle oturduğu eve benzemiştir.
24		Mutfak, salon, wc ve oturma odaları gibi günlük kullanım alanları giriş bölümüyle irtibatlandırılmıştır. Ayrıca yatak odaları ile günlük kullanım alanının birbirinden ayrılmadığı görülmektedir.		Katılımcının, yaptığı tasarımda, yatak odasının günlük kullanım alanından ayrılmadığı görülmekte ve bu tasarım katılımcının ailesiyle oturduğu eve benzemektedir.

Çizelge 1. Katılımcıların Eskiz Çizimi Uygulamasında Yaptıkları Çizimler ve Bu Çizimlerin Değerlendirilmesi (Devamı)

No	Ailesiyle yaşadığı evin eskiz çizimi	Çizimin Değerlendirilmesi	Hayalindeki evin tasarımı	Çizimin Değerlendirilmesi
25		Odalar arasında bağlantıyı sağlamada koridorun uzunluğu dikkat çekmektedir. Ayrıca oturma odası, wc ve salon gibi günlük kullanım alanının yatak odalarından ayrıldığı görülmektedir.		Katılımcı, yaptığı tasarımda, odalar arasında birbirine bağlantıyı sağlayamamıştır.
26		Mutfak, salon, wc ve oturma odasının giriş bölümüyle irtibatı sağlanmıştır.		Yapılan planın tasarımında odalar arasında bağlantıyı sağlayamamıştır.
27		Odalar arasındaki bağlantı uzun koridor geçilerek sağlanmaktadır. Ayrıca günlük kullanım alanı ile yatak odalarının birbirinden ayrılmadığı görülmektedir.		Katılımcı cephe tasarımı açısından ailesiyle oturduğu evden farklı bir tasarım yapmıştır.
28		Odalar arasındaki bağlantı sağlanamamıştır. Ayrıca yatak odaları ile günlük kullanım alanları birbirinden ayrılmamıştır.		Katılımcı, yaptığı planın tasarımında, giriş bölümü ile odalar arasındaki bağlantıyı sağlayamamıştır.

Katılımcıların yaptıkları çizimler Çizelge 1’de değerlendirilmiş ve yapılan bu değerlendirmeye göre öğrencinin ailesiyle oturduğu ev ile hayalinde tasarladığı evin tasarım açısından benzediği görülmüştür. Tasarım açısından bu benzerliğin ana nedeni öğrencinin ailesiyle yaşadığı yerin özellikleri, yaşam biçimi ve günlük yapılan rutin aktiviteler hayalindeki evin çizimine etkili olmuştur.

5. SONUÇ

Mimarideki kültürel farklılıklar, mimari yapıları şekillendirmektedir. Ayrıca yapıların şekillendirilmesinde; inanç, gelenek, görenek, yüzey şekilleri ve iklim gibi faktörlerde etkili olmaktadır. İnsanların yaşam şartlarındaki değişiklikler farklı mekânların yapılmasını gerektirmektedir.

Mimari tasarım sürecinde, farklı kültürlerle ait öğrencilerin, tasarıma etkisi incelenmiştir. Farklı kültüre sahip bireylerin tasarıma etkisi alan çalışmasıyla tespit edilmiştir. Alan çalışmasında, Selçuk Üniversitesi mimarlık bölümü birinci sınıf öğrencilerine anket çalışması uygulanmıştır. Yapılan anket ve eskiz çalışması uygulaması neticesinde öğrencilerin şu anda yaşadığı ev ile hayalindeki evin tasarım açısından birbirine benzediği görülmüştür. Bu benzerliğin temel nedeni öğrencinin, ailesiyle yaşadığı yerin özellikleri, alışkanlıkları, yaşam biçimi ve günlük yapılan rutin aktiviteleri, hayalinde tasarladığı üründe devam ettirmiştir. Mimarlık eğitiminde, öğrencinin sahip olduğu kültürün, tasarım sürecine yansımalarının yanında, bireyin yaşam boyunca elde ettiği deneyimler ve yeni bilgilerle mimari tasarıma çözümler üretebilmesine yardımcı olmuştur.

KAYNAKÇA

- AYYILDIZ POTUR, A. (2007). *Mimarlık Eğitimi Başlangıcında Bireyin İlgi-Yetenek-Yaratıcılık Düzeyi ile Tasarım Performansı Arasındaki İlişkiler*. Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- BRISLIN, R. W. (1990). *Applied Cross-Cultural Psychology? An Introduction*. İçinde R. W. Brislin (Ed.) Applied Cross-Cultural Psychology, Newbury Park, CA: Sage.
- COLE, M. & PARKER, M. (2011). *Culture and Cognition*. İçinde K. D. Keith (Ed.), Cross-cultural Psychology: Contemporary Themes And Perspectives, Chichester, UK: Wiley- Blackwell.
- HOLLAND, D. & QUINN, N. (1987). *Culture and Cognition* İçinde D. Holland, N. Quinn (Ed.), Cultural Models of Language and Thought. Cambridge: Cambridge University Press.
- KEESING, R. M. (1987). *Models, Folk and Cultural* İçinde D. Holland, N. Quinn (Ed.) Cultural Models of Language and Thought. Cambridge: Cambridge University Press.
- KETIZMEN ÖNAL, G. (2010). *Mimari Tasarım Eğitiminde Öğrenciye Ait Kültürel Şemanın Tasarım Sürecindeki Etkilerinin Araştırılmasında Kullanılacak Bir Yöntem*. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- KETIZMEN ÖNAL, G. (2011). Yaratıcılık ve kültürel bağlamda mimari tasarım süreci. *Uludağ Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 16(1),155-162.
- KROEBER, A. L. & KLUCKHOHN, C. (1952). *Culture: A Critical Review of Concepts and Definitions*. Cambridge, MA: Peabody Museum.
- LAWRENCE-ZUNIGA, D. L. (1997). *Studying Culture and History in Exotic Places and at Home*. İçinde G. Moore, R. W. Marans (Ed.), Advances In Environment, Behavior, And Design, New York: Plenum Press.
- NISBETT, R. E. & NORENZAYAN, A. (2002). *Culture and Cognition*. İçinde D. L. Medin (Ed.), Stevens’ Handbook Of Experimental Psychology, Third Edition, New York: John Wiley & Sons.
- SCHWARTZ, S. H. (2009). *Culture Matters. National Value Cultures, Sources, and Consequences*. İçinde R. S. Wyer, C.Y. Chiu, Y.Y. Hong (Ed.), Understanding Culture: Theory, Research And Application, New York, NY: Psychology Press.

SHORE, B. (1996). *Culture in Mind: Cognition, Culture and the Problem of Meaning*. Oxford: Oxford University Press.

TAYLOR, E.B. (1958). *The Origins of Culture and Religion in Primitive Culture*. New York: Harper & Brothers.

URL-1, <https://www.arkiplus.com/arquitectura-de-asia-oriental> E.T. 05.07.2020

URL-2 <https://sivrihisar.bel.tr/gezilecek-yerler/sivrihisar-tarihi-evleri/> E.T. 05.07.2020